

SCI-CONF.COM.UA

GLOBAL TRENDS IN SCIENCE AND EDUCATION

**PROCEEDINGS OF I INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
FEBRUARY 10-12, 2025**

**KYIV
2025**

GLOBAL TRENDS IN SCIENCE AND EDUCATION

Proceedings of I International Scientific and Practical Conference

Kyiv, Ukraine

10-12 February 2025

Kyiv, Ukraine

2025

UDC 001.1

The 1st International scientific and practical conference “Global trends in science and education” (February 10-12, 2025) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kyiv, Ukraine. 2025. 1059 p.

ISBN 978-966-8219-82-5

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Global trends in science and education. Proceedings of the 1st International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Kyiv, Ukraine. 2025. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/i-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-global-trends-in-science-and-education-10-12-02-2025-kiyiv-ukrayina-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: kyiv@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2025 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

МОВЛЕННЯ ПРАВНИКА ЯК СКЛАДНИК ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Тягнирядно Євгенія Василівна
к.пед.н., доцент,
доцент кафедри мовної підготовки
Одеського державного університету
внутрішніх справ
м. Одеса Україна

Професія юриста передбачає широку мовленнєву практику, яка полягає у використанні точних словесних висловлювань правових понять і категорій та пов'язана з підготовкою значної кількості правових документів, передаванням і отриманням інформації в усній формі. З огляду на це саме мовленнєві навички є головним інструментом юридичної діяльності. Праворозуміння, правозастосування, правотворення, професійна комунікація потребують мови і знаходять практичне застосування в мовленні. Мовлення є одним із ключових компонентів професійної компетенції правника, адже ефективна комунікація лежить в основі правової діяльності. Уміння правильно й чітко висловлювати свої думки, переконувати, аргументувати та формулювати позиції є важливими не лише для успішного виконання професійних обов'язків, а й для побудови довірливих відносин із клієнтами, колегами та судовими інституціями.

Але, щоб показати важливість формування мовленнєвої компетентності, яка є запорукою успіху у професії юриста, потрібно уточнити зміст понять «мовна компетентність», «мовленнєва компетентність».

Мовна компетентність — це сукупність знань, умінь і навичок, які дозволяють людині ефективно використовувати мову для спілкування, розуміння та створення текстів у різних комунікативних ситуаціях. Вона включає:

- знання граматики і лексики: здатність правильно будувати речення, використовувати слова відповідно до контексту;
- фонетична компетенція: вміння правильно вимовляти звуки, інтонацію,

наголоси;

- прагматична компетенція: здатність адаптувати мовлення до мети спілкування, слухача чи ситуації;

- дискурсивна компетенція: вміння будувати логічні й зв'язні висловлювання чи тексти;

- соціолінгвістична компетенція: розуміння соціокультурних особливостей мови (наприклад, як звертатися до людей у формальних чи неформальних ситуаціях).

Отже, мовна компетентність є основою для успішного спілкування як у рідній, так і в іноземній мові. Інакше кажучи, мовна компетентність «полягає у володінні мовою в межах нормативної граматики та літературного словника, тобто знання мовного коду, знання та усвідомлення комунікативних законів і умов здійснення акту спілкування, а також способів і засобів їх застосування чи утримання від них» [4, с. 45].

Мовленнєва компетенція — це здатність людини ефективно використовувати мову для спілкування в різних ситуаціях. Вона охоплює знання мовних норм, правил і структур, а також уміння застосовувати ці знання на практиці. Тобто мовленнєва компетентність «виявляється в основних видах мовленнєвої діяльності – слуханні, говорінні, читанні та письмовій діяльності; умінні планувати свою мовленнєву поведінку» [1]. Зрозуміло, що для фахівців-правників важливим є практичне володіння професійною лексикою, і в усному, і в писемному варіантах, здатність використовувати мовні засоби, адаптуватися в конкретній ситуації спілкування. Отже, «мовленнєва компетентність гіпотетично повинна наближатися до елітарного рівня володіння мовою» [4, с. 45].

До основних складових мовленнєвої компетенції належить:

- лексична компетенція – знання слів та їх значень;
- граматична компетенція – знання правил побудови речень;
- фонетична компетенція – правильна вимова звуків і наголошення слів;
- комунікативна компетенція – здатність обирати відповідний стиль, тон і

мовні засоби залежно від ситуації;

- прагматична компетенція – уміння досягати конкретних цілей спілкування (наприклад, переконати, пояснити, запитати).

Ця компетенція розвивається через навчання, практику мовлення і спілкування, що допомагає людині бути зрозумілою та ефективною в міжособистісній комунікації.

Мовлення має велике значення у професійній діяльності правника, адже правник стикається з необхідністю комунікації у різних професійних ситуаціях, а саме:

1. Юридичне консультування. Під час надання консультацій клієнтам правник повинен пояснити складні юридичні норми зрозумілою мовою.

2. Судові виступи. Уміння аргументовано викладати позицію сторони у суді є одним із вирішальних чинників успіху у справі.

3. Складання юридичних документів. Точність і ясність формулювань у документах забезпечують правильне розуміння і реалізацію правових норм.

4. Переговори. Під час переговорів із іншими сторонами правник повинен бути переконливим, уважно слухати й знаходити компромісні рішення.

До мовленнєвої компетенції правника можна віднести такі складники:

- правник повинен володіти спеціалізованою термінологією, адже це дозволяє йому точно передавати юридичний зміст;

- будь-яке мовлення правника має бути побудоване за принципами логіки, із чітким розподілом на аргументи та висновки;

- уміння говорити публічно, переконливо подавати аргументи та взаємодіяти з аудиторією є важливою частиною професійної майстерності;

- повага до співрозмовника, уникнення маніпуляцій та вміння дотримуватися професійної етики є основою успішної комунікації.

Для вдосконалення професійного мовлення правники можуть застосовувати такі підходи:

1. Практика публічних виступів. Регулярні тренування перед аудиторією допомагають розвивати впевненість і навички риторики.

2. Самоосвіта та курси з комунікації. Спеціалізовані тренінги дозволяють опанувати нові техніки переконання, активного слухання та управління конфліктами.

3. Робота над юридичними текстами. Аналіз документів, складання позовів і договорів розвивають уміння точно формулювати думки.

4. Розвиток емоційного інтелекту. Здатність розуміти емоції співрозмовника і правильно на них реагувати є важливою складовою професійної комунікації.

Як бачимо, мовна компетентність – це знання мови, мовленнєва компетентність – це володіння мовою. Небезпідставно першим елементом у цьому ланцюгу є мовна компетентність, адже без знання мови (без якої неможливо впроваджувати фахову діяльність), без теоретичного підґрунтя, обізнаності щодо мовних норм та засобів не може здійснюватися мовленнєва діяльність фахового напрямку.

До того ж варто наголосити: чим вищий рівень опанування мовної компетентності, тим вищий рівень мовленнєвої компетентностей правника. Мовлення правника є невід'ємною частиною його професійної компетенції. Ефективна комунікація дозволяє правнику не лише успішно виконувати свої обов'язки, але й формувати позитивний імідж у суспільстві. Саме тому розвиток мовленнєвих навичок має бути пріоритетним напрямом професійного вдосконалення для кожного правника.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богуш А. М. Витоки мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку : програма та методичні рекомендації. Київ : ІЗМН, 1997. 112 с.

2. Семиченко В. А. Формування психологічної компетентності студентів у процесі вивчення курсу психології. Актуальні проблеми психології : зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. Київ : Норадрук, 2001. Вип. 21. С. 250–257. 22.

3. Сукаленко Т. М. Формування культури мовлення у сфері

професійної діяльності економіста. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. 2014. Вип. IV. С. 93–97.

4. Ценко М. Б. Формування комунікативної компетентності майбутніх юристів. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого. 2014. № 4 (23). С. 45–49.